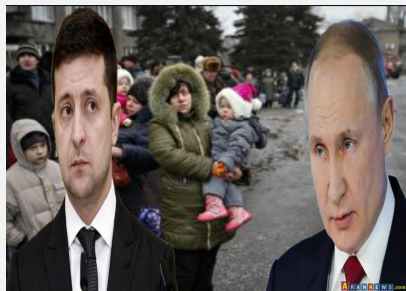

تأملی در عملیات نظامی روسیه در اوکراین

روسیه نسبت به محیط پیرامونی خود به ویژه مرزهای غربی‌اش به شدت حساس است. جلوگیری از گسترش ناتو به شرق و ممانعت از استقرار آن در مرزهای غربی روسیه، یکی از بندهای اولویت‌دار و مهم دکترین‌های امنیت ملی و اصول سیاست خارجی روسیه در دوران پسا شوروی است.

آران نیوز؛ مناقشه بر سر اوکراین و عملیات نظامی روسیه در این کشور، در کانون توجه محافل سیاسی و رسانه ای جهان است. در روزهای اخیر رئیس جمهور روسیه علاوه بر امضای فرمان به رسمیت شناختن استقلال دوتنسک و لوهانسک در شرق اوکراین، پایگاه ها و مراکز نظامی این کشور را آماج عملیات نظامی خود قرار داده است. بر اثر این عملیات تاکنون ده ها مرکز نظامی از بین رفته و اوکراین عملاً به یک کشور جنگ زده تبدیل شده است.

در خصوص مناقشه روسیه با آمریکا، ناتو و کشورهای اروپایی بر سر اوکراین توجه به نکات زیر ضروری است:

روسیه نسبت به محیط پیرامونی خود به ویژه مرزهای غربی اش به شدت حساس است. جلوگیری از گسترش ناتو به شرق و ممانعت از استقرار آن در مرزهای غربی روسیه، یکی از بندهای اولویت دار و مهم دکترین های امنیت ملی و اصول سیاست خارجی روسیه در دوران پسا شوروی است. در روزهای گذشته نیز پوتین در دیدار با صدراعظم آلمان صریحاً اظهار داشت «خواسته ما این است که ناتو به سمت شرق گسترش نیابد و سلاح های تهاجمی در مرزهای روسیه مستقر نشود». از این نظرگاه اقدامات تنش زای ناتو در مرزهای غربی روسیه را باید یکی از عوامل اصلی و کلیدی تشدید بحران در اوکراین دانست. آنچه که برای شخص پوتین «اصل» است جلوگیری از گسترش ناتو به شرق به هر قیمتی است.

2. آمریکا با اطلاع از حساسیت های واقعی روسیه نسبت به حضور ناتو در جوار مرزهای خود، سال هاست در تلاش برای گسترش ناتو به سمت مرزهای غربی روسیه است. واقعیت این است که کاخ سفید از گسترش ناتو به سمت شرق، به عنوان یک ابزار کم هزینه برای بر هم زدن آرامش روس ها بهره برده است. لذا طبیعی است که مسکو در مقابل نقض خطوط قرمزهای امنیتی خود دست روی دست نگذارند؛ آنهم در شرایطی که پوتین می خواهد به هر شکل ممکن از گسترش ناتو به شرق جلوگیری کند. درحالی که پیش از این مقامات روسیه در عالی ترین سطح با صراحت و قطعیت هرگونه اخبار حمله نظامی قریب الوقوع به اوکراین را رد کرده بودند، با این وجود آمریکا همچنان اصرار داشت که بگوید روسیه درحال تدارک حمله نظامی به اوکراین است. این اتفاق سرانجام به وقوع پیوست. البته در قالب «عملیات نظامی» و نه «حمله نظامی». آمریکا منافعی مهمی در حمله روسیه به اوکراین دارد! آمریکا در حوزه اوکراین درحال انجام یک بازی زیرکانه است. نفعی که آمریکا در حمله روسیه به اوکراین دارد، از نفعی که این کشور در عدم حمله روسیه به اوکراین دارد، به مراتب بیشتر است!

آمریکا به دنبال این است که عملیات نظامی روسیه به اوکراین به روندی هزینه ساز برای روسیه تبدیل کند. دولتمردان و استراتژیست های آمریکایی بر این باورند که عملیات نظامی روس ها در اوکراین فرصت خوبی برای برانگیختن واکنش های سلبی و ایجابی در سطح بین الملل علیه مسکو است. از نظر آمریکا با هرگونه حمله نظامی، ممکن است روسیه در کوتاه مدت به دستاوردهایی در اوکراین دست یابد، اما در میان مدت و بلندمدت به دلیل تضعیف ابزارهای نظامی اش از یک سو و تشدید تحریم های بین المللی از سوی دیگر، روسیه عملاً در باتلاق اوکراین فرو می رود.

تا پیش از عملیات نظامی روسیه در اوکراین، بین کشورهای اروپایی در قبال روسیه اختلاف نظرهای متعددی وجود داشت که بعضاً باعث شکاف در اروپا در مواجهه با روسیه شده بود. اما عملیات روسیه، تمام کشورهای اروپایی را ولو به اتفاق هرچند موقتی و ظاهری در صف مقابله با روسیه قرار داد. این موضوع یک فرصت برای آمریکا و انگلیس است.

نکته مهم بعدی که در خصوص مناقشه اوکراین باید مورد توجه قرار داد، خیانت آمریکا و کشورهای غربی به اوکراین است. اوکراین امروز و در جبهه درگیری با روسیه عملاً تنها مانده و هیچ پشتیبانی در سطح منطقه و بین الملل ندارد. افکار عمومی و نخبگان سیاسی و دولتمردان اوکراینی باید این را به خوبی درک کنند که نگاه آمریکا به اوکراین به عنوان یک «برگ بازی» و یک نگاه «ابزاری» بود.

کاخ سفید اوکراین را در جهت یک رقابت هوشمندانه بین المللی که با روسیه بر سر قدرت دارد، سوزاند. تحریم روسیه فعلاً مهم ترین گزینه روی میز آمریکایی ها برای مقابله با عملیات نظامی مسکو در اوکراین است. گسترش تحریم های اقتصادی علیه روسیه با اینکه به این کشور آسیب خواهد زد، اما برای اتحادیه اروپا نیز ضربه خواهد زد. امروز بیش از 40 درصد انرژی کشورهای اروپایی از طریق روسیه تأمین می شود. لغو خطه لوله نورد استریم ۲، زبان بزرگی برای آلمان خواهد بود و این کشور را که قدرت بزرگ اقتصادی در اروپاست تضعیف خواهد کرد؛ این درس بزرگی برای همه کشورهایی است که به سمت ناتو هجوم آورده اند. آمریکا حتی به متحدان اروپایی خود نیز خیانت می کند.

آنچه که امروز در اوکراین اتفاق می افتد با اینکه در میان مدت و بلندمدت چالش های مهم سیاسی، دیپلماتیک، امنیتی، نظامی و دیپلماتیک در پیش روی روسیه قرار خواهد داد، مسأله ای است که باید منشأ آن را در راهبردهای توسعه طلبانه آمریکا در محیط پیرامونی روسیه و نظام بین الملل جستجو کرد. آمریکا از طریق تحریک مستمر گسترش ناتو به شرق و تلاش برای میلیتاریزه کردن کشورهای اروپایی شرقی، مسئول اصلی تمام رخدادهایی است که در اوکراین در حال وقوع است.